

Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Een Unie van gelijkheid: strategie voor gelijkheid van lhbtqi'ers 2020-2025

(COM(2020) 698 *final*)

(2021/C 286/22)

Rapporteur: **Ionuț SIBIAN**

Corapporteur: **Maria del Carmen BARRERA CHAMORRO**

Raadpleging	Europese Commissie, 14.1.2021
Rechtsgrondslag	Artikel 304 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie
Bevoegde afdeling	Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Burgerschap
Goedkeuring door de afdeling	16.4.2021
Goedkeuring door de voltallige vergadering	27.4.2021
Zitting nr.	560
Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen)	187/8/12

1. Conclusies en aanbevelingen

1.1. Het EESC vindt het een goede zaak dat de Europese Commissie de moed heeft om de strategie voor gelijkheid van lhbtqi'ers 2020-2025 goed te keuren. De bedoeling van de strategie is discriminatie tegen te gaan en de veiligheid en grondrechten van lhbtqi'ers in de hele Europese Unie te waarborgen door wetgevingsmaatregelen op Europees niveau goed te keuren en er bij de lidstaten op aan te dringen de in de strategie vermelde actieplannen op nationaal niveau op te stellen en uit te voeren.

1.2. Het EESC is er stellig van overtuigd dat de strategie alleen kans van slagen heeft als de Commissie een krachtig mechanisme in het leven roept om deze uit te voeren en regelmatig toezicht te houden op de toepassing ervan, zowel horizontaal als verticaal. In dit verband moet de Commissie een brede dialoog bevorderen tussen de Europese en internationale instellingen, de lidstaten, de maatschappelijke organisaties en de sociale partners.

1.3. Het EESC is ervan overtuigd dat er met het oog op de verwezenlijking van de doelstellingen een sectoroverschrijdend perspectief moet komen door de strategie voor gelijkheid van lhbtqi'ers af te stemmen op andere Europese strategieën, zoals de strategie voor de rechten van slachtoffers, de strategie voor gendergelijkheid, het EU-actieplan tegen racisme, de strategie voor de rechten van personen met een handicap, en de strategie voor de rechten van het kind.

1.4. Een van de meest dringende kwesties in verband met discriminatie van lhbtqi'ers betreft discriminatie op de werkplek en bij de toegang tot de arbeidsmarkt. Uit hoofde van de richtlijn tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep (2000/78/EG) ⁽¹⁾ moeten dus ook transgender, non-binair, interseksuele en queer personen worden beschermd tegen discriminatie op deze gebieden. Daarnaast is het EESC ingenomen met de wens van de Commissie om de toepasbaarheid van de richtlijn uit te breiden tot andere gebieden dan werkgelegenheid, omdat het dit beschouwt als een doeltreffende maatregel om discriminatie van lhbtqi'ers tegen te gaan.

1.5. Om de inzetbaarheid van lhbtqi'ers te verbeteren, zijn een actief werkgelegenheidsbeleid en het introduceren van een lhbtqi'-perspectief in werkgelegenheidsplannen noodzakelijk. Het is ook van essentieel belang dat bedrijven beschikken over plannen voor gelijkheid van lhbtqi'ers teneinde discriminatie van lhbtqi'ers op het werk te bestrijden, en dat daarin concrete maatregelen, protocollen en instrumenten ter bestrijding van discriminatie worden vastgesteld.

⁽¹⁾ PB L 303 van 2.12.2000, blz. 16.

1.6. Om te vermijden dat lhbtqi'ers te maken krijgen met sociaaleconomische achterstanden, extreme armoede of sociale uitsluiting, moeten de lidstaten worden aangemoedigd om medische en sociale diensten, opvanghuizen, steunprogramma's en veilige plaatsen te verschaffen voor lhbtqi'ers die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld, haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen, en onder meer ook voor jonge lhbtqi'ers die geen steun van hun familie krijgen.

1.7. Het EESC is er ten stelligste van overtuigd dat zogenaamde bekeringspraktijken, die in strijd zijn met de grondrechten en als foltering zijn aangemerkt, door alle EU-lidstaten moeten worden verboden. De lidstaten moeten alle soorten schadelijke praktijken verbieden, met inbegrip van medisch onnodige ingrepen bij interseksuele personen, en hun genderwetgeving hervormen zodat wordt voldaan aan de mensenrechtennormen op het gebied van zelfbeschikking. Zij dienen daarbij de steun te krijgen van de Europese Commissie.

1.8. Het EESC vraagt de Europese Commissie om financiële middelen vrij te maken voor de opleiding van professionals die contact hebben met lhbtqi'ers, en om de uitwisseling van beste praktijken tussen de lidstaten aan te moedigen. Daarnaast is Europese financiering nodig voor de gespecialiseerde opleiding van artsen, leerkrachten en andere professionals, zodat zij meer inzicht krijgen in de specifieke omstandigheden en behoeften van lhbtqi'ers. Voorts worden in het kader van het proefproject EUHealth4LGBTIQ handboeken voor zorgverleners verstrekt en moet de Europese Commissie de lidstaten helpen ervoor te zorgen dat dergelijke opleidingen op nationaal niveau beschikbaar zijn.

1.9. Wat de financiering uit de EU-begroting voor de lidstaten betreft, moet de Europese Commissie een krachtig mechanisme in het leven roepen waarmee kan worden nagegaan of de lidstaten van deze middelen gebruikmaken in overeenstemming met het in artikel 2 VEU genoemde Europese beginsel van non-discriminatie en met volledige eerbiediging van de grondrechten zoals vastgelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Dit toezicht moet zowel vooraf, door middel van een diversiteitsaudit, als achteraf worden uitgeoefend, zoals bepaald in de verordening gemeenschappelijke bepalingen voor de financieringsperiode 2021-2027.

1.10. De Europese Commissie moet haar rol als hoedster van de verdragen van de Europese Unie vervullen en zich meer inspannen om te zorgen voor de volledige tenuitvoerlegging en toepassing van de relevante EU-wetgeving en jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie in de lidstaten, met name met betrekking tot Richtlijn 2004/38/EG⁽²⁾ en de asielwetgeving. Het is tevens van belang dat er in het kader van het vrije verkeer en grensoverschrijdende situaties, duidelijke, inclusieve en niet-discriminerende Europese regelgeving wordt vastgesteld inzake het begrip "gezin", inclusief regenbooggezinnen, en inzake de erkenning van geboorteakten van transgender personen in alle lidstaten, onafhankelijk van andere administratieve of gerechtelijke procedures.

1.11. Het is de taak van de Europese Unie ervoor te zorgen dat de mensenrechten wereldwijd beter worden nageleefd, met inbegrip van de vrijheid en waardigheid van lhbtqi'ers. Hiervoor moet Europa samenwerken met internationale en regionale instellingen om homoseksualiteit wereldwijd uit het strafrecht te halen en de waardigheid en grondrechten van lhbtqi'ers te doen eerbiedigen.

2. Algemene opmerkingen

2.1. Het EESC acht het van cruciaal belang dat zowel de Europese als de nationale instellingen een overheidsbeleid ter bescherming van lhbtqi'ers invoeren, zodat de in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie en de in het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) verankerde waarden, te weten "menselijke waardigheid, [...], gelijkheid, [...], eerbiediging van de rechten van de mens, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren", in de hele Unie worden geëerbiedigd⁽³⁾. Het EESC schaart zich achter de resolutie van het Europees Parlement waarin de EU wordt uitgeroepen tot "vrijheidszone voor lhbtqi-personen".

2.2. Uit gegevens van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA)⁽⁴⁾ blijkt dat lhbtqi'ers een kwetsbare groep vormen en steun nodig hebben van zowel de Europese instellingen als de nationale autoriteiten in de lidstaten. Wij zijn van mening dat de strategie voor gelijkheid van lhbtqi'ers 2020-2025 een eerste stap is in de strijd tegen discriminatie op grond van seksuele geaardheid, genderidentiteit/-expressie en geslachtskenmerken, en in het streven naar een veilige ruimte voor de lhbtqi-gemeenschap in de gehele Europese Unie.

⁽²⁾ PB L 158 van 30.4.2004, blz. 77.

⁽³⁾ Artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

⁽⁴⁾ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2020-lgbti-equality-1_en.pdf

2.3. Het EESC is ermeê ingenomen dat de Commissie in haar document intersectionaliteit als een transversaal beginsel hanteert: er wordt rekening gehouden met seksuele geaardheid, genderidentiteit/-expressie en/of geslachtskenmerken naast andere persoonlijke (identiteits-)kenmerken, zoals geslacht, ras, etnische afkomst, godsdienst, geloof, handicap en leeftijd. Al deze factoren worden tevens geplaatst in de context van de COVID-19-crisis, die kwetsbare lhbtqi'ers onevenredig zwaar heeft getroffen.

2.4. Om ervoor te zorgen dat de strategie voor gelijkheid van lhbtqi'ers 2020-2025 in de gehele Europese Unie doeltreffend en efficiënt wordt uitgevoerd, moet de Europese Commissie echter een mechanisme voor operationalisering en monitoring opzetten om erop toe te zien of en in welke mate de strategie is uitgevoerd. In dit verband moet de Commissie jaarlijks nagaan of en in hoeverre de Europese instellingen en de lidstaten de in de strategie genoemde belangrijkste prioriteiten hebben uitgevoerd. Deze evaluatie moet worden uitgevoerd in overleg met de lidstaten en het maatschappelijk middenveld.

3. Specifieke opmerkingen

3.1. Discriminatie van lhbtqi'ers

3.1.1. Discriminatie treft lhbtqi'ers in alle fasen van hun leven. Kinderen en jongeren uit lhbtqi- of regenbooggezinnen, waarvan een van de leden lhbtqi is, worden vaak van jongs af aan gestigmatiseerd en zijn daarmee het doelwit van discriminatie en agressie, hetgeen gevolgen heeft voor hun schoolresultaten, hun kansen op de arbeidsmarkt, hun dagelijks leven en het welzijn van het hele gezin. Daarom zijn er meer en betere kindbeschermingsmaatregelen nodig, vooral op het gebied van onderwijs, om een einde te maken aan de discriminatie van lhbtqi'ers.

3.1.2. Een van de meest dringende kwesties in verband met discriminatie van lhbtqi'ers betreft discriminatie op de werkplek⁽⁵⁾ en bij de toegang tot de arbeidsmarkt. De richtlijn tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep moet dus ook transgender, non-binaire, interseksuele en queer personen beschermen tegen discriminatie op deze gebieden. Daarnaast is het EESC ingenomen met de wens van de Commissie om de toepasbaarheid van de richtlijn uit te breiden tot andere gebieden dan werkgelegenheid en beroepsopleiding, omdat het dit beschouwt als een doeltreffende maatregel om discriminatie van lhbtqi'ers tegen te gaan.

3.1.3. Wat discriminatie op de werkplek betreft, moet bijzondere aandacht worden besteed aan transgender personen vanwege de sociale uitdagingen waarmee zij worden geconfronteerd (bijvoorbeeld de discrepantie tussen de feitelijke en de wettelijke situatie als gevolg van de ingewikkelde procedures voor het wijzigen van identiteitsdocumenten in de meeste lidstaten, het ontbreken van medische procedures, de vooroordelen waarmee zij worden geconfronteerd enz.). Deze sociale uitdagingen kunnen leiden tot pesterijen op de werkplek, ontslag en, in het algemeen, talrijke problemen die zich voordoen vanaf het moment dat een transgender persoon werk zoekt.

3.1.4. Wij benadrukken dat de Europese Unie actielijnen met betrekking tot actief werkgelegenheidsbeleid moet uitzetten. Daarbij is het de bedoeling dat de lidstaten en de nationale autoriteiten nationale werkgelegenheidsplannen ontwikkelen die specifieke maatregelen voor lhbtqi'ers bevatten en waarmee de gevolgen van het gebrek aan toegang tot werk waarmee zij structureel te kampen hebben, worden beperkt.

3.1.5. Het EESC acht het van essentieel belang dat de Europese verordeningen inzake gelijke behandeling op het werk worden uitgebreid, met als doel transgender, non-binaire, interseksuele en queer personen erin op te nemen en zo alle lhbtqi'ers te beschermen tegen discriminatie op het werk op grond van seksuele geaardheid, genderidentiteit en -expressie, en geslachtskenmerken.

3.1.6. Het EESC steunt het voorstel van de Europese Commissie om de richtlijn inzake gelijke behandeling uit te breiden tot andere gebieden dan arbeid en beroepsopleiding. Wij staan dan ook achter het verzoek van de Commissie aan de Raad om het voorstel goed te keuren, zodat de lacunes in de door de EU-wetgeving geboden bescherming tegen discriminatie op grond van seksuele geaardheid, maar ook op grond van genderidentiteit/-expressie, geslachtskenmerken en gezinsband kunnen worden weggewerkt.

3.1.7. Het EESC steunt de oproep van de Europese instellingen aan de lidstaten om IAO-verdrag nr. 190 betreffende de uitbanning van geweld en intimidatie in de wereld van werk te ratificeren; hierin wordt verwezen naar een reeks onaantvaardbare gedragingen en praktijken die gericht zijn tegen personen op grond van hun geslacht of gender en worden

⁽⁵⁾ Op de werkplek worden lhbtqi'ers nog steeds gediscrimineerd tijdens de werving, op het werk en aan het eind van hun loopbaan, in strijd met de duidelijke EU-wetgeving op dit gebied. Veel lhbtqi'ers stuiten op tal van belemmeringen bij het vinden van een fatsoenlijke en stabiele baan, waardoor het risico op armoede, sociale uitsluiting en dakloosheid toeneemt.

regeringen en sociale partners richtsnoeren aangereikt voor het identificeren van instrumenten om deze vormen van discriminatie te voorkomen en aan te pakken. Collectieve onderhandelingen op alle niveaus en collectieve overeenkomsten kunnen helpen bij het vaststellen van gerichte maatregelen voor de werkplek en bij de uitvoering van de autonome overeenkomst van de Europese sociale partners tegen geweld op het werk.

3.1.8. Gezien de discriminatie van lhbtqi'ers in de ruimte waar zij zich het veiligst zouden moeten voelen, namelijk in de gezinsomgeving, raken veel personen die tot de lhbtqi-gemeenschap behoren, vooral jongeren, uiteindelijk dakloos. In veel lidstaten zijn de autoriteiten niet in staat om deze mensen sociale en medische diensten aan te bieden. Daarom is het van essentieel belang dat lhbtqi'ers kunnen profiteren van veilige opvang en medische diensten, zodat zij in de samenleving kunnen integreren en een stabiele en zekere baan kunnen vinden.

3.1.9. Naast de voorstellen van de Commissie om het gemeenschappelijk Europees asielstelsel te hervormen, is het van cruciaal belang dat de Europese Unie financiële middelen beschikbaar stelt om rechters, openbare aanklagers, grenswachters, personeel van de immigratiediensten en tolken op te leiden zodat zij inzicht te krijgen in de specifieke behoeften van kwetsbare personen die om internationale bescherming verzoeken, waaronder lhbtqi'ers.

3.1.10. In dit verband acht het EESC het van essentieel belang dat de toepassing van het terugkeerbeleid voor migranten aan de grenzen van de EU wordt beperkt en dat daarbij rekening wordt gehouden met het feit dat veel van deze personen vluchten voor vervolging in hun land van herkomst op grond van seksuele geaardheid, identiteit/genderexpressie en geslachtskenmerken. Het terugsturen van deze personen zonder dat zij de mogelijkheid hebben gekregen om een verzoek om internationale bescherming in te dienen, is in strijd met de meest fundamentele rechten van de mens, internationale verdragen en, in sommige gevallen, nationale wetten inzake internationale bescherming.

3.1.11. Naar onze mening zou de Commissie moeten overwegen het recht op genderzelfbeschikking voor transgender personen te erkennen en daarmee te voldoen aan de hoogste internationale normen inzake de eerbiediging van de mensenrechten, en de erkenning ervan in de lidstaten en door de nationale autoriteiten te bevorderen, zodat transgender personen hun identiteit erkend kunnen zien zonder dat een derde partij deze hoeft te bewijzen.

3.1.12. De Europese Commissie moet erop toezien dat genderbevestigende behandelingen voor transgender personen door de ziektekostenverzekering worden gedekt, en moet de lidstaten ertoe aanzetten ten volle gebruik te maken van de mogelijkheden van het EU-kader voor grensoverschrijdende gezondheidszorg om eventuele nationale tekortkomingen aan te pakken.

3.1.13. De Commissie moet de lidstaten aanmoedigen om op nationaal niveau strategieën voor de surveillance, beheersing en preventie van seksueel overdraagbare aandoeningen vast te stellen. Het is ook van essentieel belang dat op dit gebied prioriteit wordt gegeven aan financiële middelen voor gezondheidswerkers, en dat wordt deelgenomen aan opleidingen overeenkomstig de aanbevelingen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) en de 11e editie van de Internationale Statistische Classificatie van Ziekten en met Gezondheid verband houdende Problemen (ICD-11). Daarnaast is het van cruciaal belang dat de lidstaten de uitwisseling van ervaringen en praktijken tussen gespecialiseerde gezondheidswerkers van verschillende lidstaten aanmoedigen.

3.1.14. De lidstaten moeten worden aangemoedigd om "bekerings therapie", een vernederende praktijk met talrijke gevolgen voor de lichamelijke en geestelijke gezondheid van lhbtqi'ers, in de hele EU te verbieden. Daarnaast moeten de lidstaten worden aangemoedigd wettelijke maatregelen te nemen om "vermindering van interseksuele personen" te verbieden. Daardoor zou worden gewaarborgd dat interseksuele personen het recht hebben om zelf te beslissen of zij al dan niet medische procedures voor geslachtsverandering wensen te ondergaan, en dat van deze regel alleen mag worden afgeweken in het kader van dringende medische behoeften waarbij het leven van de interseksuele persoon in gevaar is.

3.1.15. De financieringsprogramma's van de Europese Unie moeten nauw gekoppeld zijn aan (de naleving van) de waarden van de EU die in artikel 2 VEU worden uitgedragen. Ook zouden de lidstaten verplicht moeten worden om een effectbeoordeling inzake kwetsbare groepen, waaronder lhbtqi'ers, uit te voeren voor grote projecten die met EU-middelen worden gefinancierd. Zo zou er op het niveau van de lidstaten moeten worden gezorgd voor een diversiteitsaudit voor EU-financiering, uitgevoerd door een onafhankelijke commissie die bestaat uit lokale of centrale nationale overheidsinstanties en maatschappelijke organisaties⁽⁶⁾.

⁽⁶⁾ Om deze maatregel uit te voeren, moet een groep van deskundigen worden gevormd die beoordeelt in welke mate de door de lidstaten uitgevoerde projecten hulp bieden aan kwetsbare groepen, waaronder de lhbtqi-gemeenschap, en zich buigt over de analyse vooraf en achteraf van de uitvoering van de door de Europese fondsen gefinancierde projecten, op basis van een op Europees niveau opgesteld evaluatieschema.

3.1.16. Voor de opleiding van deskundigen die in het kader van EU-financieringsprogramma's worden opgeroepen om deze diversiteitsaudit uit te voeren, moet een op Europees niveau ontwikkeld opleidingsprogramma worden ingevoerd met het oog op de ontwikkeling van vaardigheden. Daarbij moeten de lidstaten worden aangemoedigd om goede praktijken uit te wisselen over het effect van EU-financieringsprogramma's op kwetsbare groepen, waaronder de lhbtq-gemeenschap. Om deze maatregel in de gehele EU uit te voeren, moet een toezichtmechanisme op het niveau van de Europese Commissie worden ingesteld.

3.1.17. De lidstaten moeten worden aangemoedigd om nationale onderwijs- en bewustmakingscampagnes en -programma's op te zetten om discriminatie van mensen met een andere seksuele geaardheid en genderidentiteit tegen te gaan. In dit verband moeten de nationale autoriteiten ervoor zorgen dat voorlichting over mensenrechten, alsook over seksuele geaardheid en genderidentiteit en -expressie, deel uitmaken van de verplichte nationale leerplannen, zodat discriminatie, vooroordelen en stereotypen worden voorkomen. Voorts moeten basisscholen en middelbare scholen uitgebreide seksuele voorlichting bieden en kinderen en adolescenten de kennis en vaardigheden aanleren die zij nodig hebben om een gezonder leven te leiden en gelijkwaardige relaties aan te gaan.

3.2. Het waarborgen van de veiligheid van lhbtq'ers

3.2.1. Wij weten dat er in verscheidene lidstaten referenda zijn gehouden over wijzigingen in de nationale grondwet, gericht op het beperken van de rechten van lhbtq'ers of op het stigmatiseren van deze categorie mensen bij het grote publiek. Aangezien de informatiestromen in de gehele Europese Unie grensoverschrijdend zijn, moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de overheidsfinanciering voor alle bij dergelijke referenda betrokken actoren transparant is.

3.2.2. Het EESC steunt het initiatief om de lijst van "EU-misdrijven" uit hoofde van artikel 83, lid 1, van het VWEU uit te breiden met haatmisdrijven en haatzaaiende uitlatingen, ook wanneer deze gericht zijn tegen lhbtq'ers. Daarom is het noodzakelijk dat de Commissie op Europees niveau voorlichtings- en bewustmakingsmaatregelen ter zake neemt. De Commissie zou een communicatiecampagne moeten lanceren om deze tendens en de daarmee samenhangende gedragingen tegen te gaan en de gelijkheid van al haar burgers te bevorderen. Wij stellen voor dat deze campagne op Europees niveau wordt gelanceerd en dat zij zich richt op de problemen die zich in elke lidstaat op lokaal niveau voordoen. Deze initiatieven moeten worden opgenomen in het kader van het EU-actieplan inzake democratie. Bovendien hebben alle Europese landen zich ertoe verbonden gegevens over haatmisdrijven te verzamelen voor de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), die in dit verband kunnen worden gebruikt.

3.2.3. De Europese Commissie moet ook, in samenwerking met de lidstaten, een aantal maatregelen nemen om nepnieuws, desinformatie en haatzaaiende uitlatingen, zowel online als offline, te bestrijden. In dit verband moet de Commissie een mechanisme voor toezicht op de correcte uitvoering van de richtlijn audiovisuele mediadiensten op het niveau van de lidstaten ontwikkelen, maar ook een Europees wetgevingskader vaststellen om nepnieuws en desinformatie gemakkelijker te kunnen bestrijden.

3.2.4. Met het oog op de bestrijding van haatzaaiende uitlatingen in de onlineomgeving zijn wij van mening dat de maatregelen van de Commissie om de door Facebook, Microsoft, Twitter en YouTube ondertekende "gedragscode voor de bestrijding van illegale haatzaaiende uitlatingen op het internet" te bevorderen en toe te passen, zeer bemoedigend zijn. Dit type instrument — een gedragscode ter bestrijding van haatzaaiende uitlatingen — moet als aanbeveling op het niveau van de lidstaten worden toegepast, in zowel de audiovisuele als de onlineruimte, teneinde een veilige ruimte te creëren voor lhbtq'ers en andere kwetsbare groepen die gemakkelijk het slachtoffer kunnen worden van online pesterijen of haatzaaiende uitlatingen (7).

3.2.5. De strategie voor gelijkheid van lhbtq'ers 2020-2025 moet worden gekoppeld aan de strategie voor de rechten van slachtoffers 2020-2025, zodat mensen die tot een seksuele minderheid behoren zich zeker genoeg voelen om aangifte te durven doen van tegen hen gepleegde haatmisdrijven. Er moet dus worden gezorgd voor permanente beroepsopleiding voor politieagenten, advocaten en magistraten op het gebied van haatmisdrijven, vooroordelen en stereotypen, en samenwerking met ngo's die op dit gebied steun verlenen aan lhbtq'ers is van essentieel belang.

(7) Gedragscodes moeten worden geïnspireerd door de EU-waarden van gelijkheid, mensenrechten, diversiteit en ook vrijheid van meningsuiting. Er moet een groep van deskundigen voor het toezicht op de uitvoering en toepassing van dit werkinstrument worden opgericht, waarbij ook maatschappelijke organisaties die opkomen voor de mensenrechten en kwetsbare groepen zijn betrokken.

3.2.6. De COVID-19-pandemie heeft ons laten zien dat de meeste lidstaten onvoldoende zijn toegerust om kortdurende of noodopvang te bieden aan lhbtqi'ers die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld, in het bijzonder transgender personen, of die door hun eigen familie worden mishandeld. Voor de bouw van opvangcentra, safehouses en bijstandscentra en de verlening van geïntegreerde bijstandsdiensten is dus de medewerking van nationale autoriteiten en niet-gouvernementele organisaties en financiering door de EU vereist.

3.3. *Het opbouwen van inclusieve samenlevingen voor lhbtqi'ers*

3.3.1. De Europese Commissie moet haar rol als hoedster van het recht van de Europese Unie vervullen, zoals die voortvloeit uit de Europese regelgevingshandelingen en de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie voor de correcte en uniforme toepassing van het Europees recht in alle lidstaten. Zij moet haar inspanningen opvoeren en uitgebreide mechanismen ontwikkelen om de toepasbaarheid van het Europees recht en de beslissingen van het Hof van Justitie van de Europese Unie in het kader van het nationaal recht en in de praktijken van de nationale autoriteiten te monitoren.

3.3.2. Wat het recht van vrij verkeer betreft, een van de pijlers van het Europees recht, moet de Europese Commissie een monitoringmechanisme ontwikkelen om ervoor te zorgen dat de rechten uit hoofde van Richtlijn 2004/38/EG, met name het recht van vrij verkeer en verblijf, in de hele Unie worden erkend voor alle Europese burgers en hun gezinnen, met inbegrip van regenbooggezinnen.

3.3.3. Om alle lhbtqi'ers het recht van vrij verkeer in de hele Europese Unie te waarborgen, verzoeken wij de Europese Commissie om enerzijds een regelgevingskader te ontwikkelen waarin het begrip "gezin" een autonoom begrip is, onafhankelijk van het nationale recht van de lidstaten, met name in grensoverschrijdende situaties, en anderzijds ervoor te zorgen dat de na een administratieve of gerechtelijke procedure uitgewisselde geboortekten in alle lidstaten worden erkend, in de context van het vrije verkeer. De Europese Commissie moet met de lidstaten samenwerken om het voor transgender ouders gemakkelijker te maken om de verwantschap te laten registreren conform hun wettelijk erkende genderidentiteit, en zo deze gezinnen te beschermen tegen ongewenste outing, discriminatie en geweld.

3.4. *Oproepen tot gelijkheid van lhbtqi'ers over de hele wereld*

3.4.1. De Europese instellingen moeten de rol van garantieverlener en beschermer van de fundamentele mensenrechten vervullen, met betrekking tot zowel hun interne als hun externe maatregelen. Om hieraan tegemoet te komen, moet worden samengewerkt met andere regionale en internationale instellingen, zoals de Raad van Europa en de Verenigde Naties. Zo kan ervoor worden gezorgd dat lhbtqi'ers en mensenrechtenactivisten de veiligheid en gelijkheid genieten waarop zij recht hebben. Het is ook van belang dat de Europese instellingen niet alleen maatregelen ter bestrijding van geweld, haat en discriminatie ten aanzien van lhbtqi'ers ondersteunen via het instrument voor pretoetredingssteun (IPA) in (potentiële) kandidaat-lidstaten, maar deze criteria ook hanteren bij hun externe maatregelen, op het gebied van financiering aan niet-EU-landen.

Brussel, 27 april 2021.

De voorzitter
van het Europees Economisch en Sociaal Comité
Christa SCHWENG
